

מרובה פרק שביעי בבא קמא

1. כי יגב איש שור או שה ויכרו או הקיר וימשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השור: כ"ה ב"ב

מוסף רש"י

התם אשולא וסבר דלאוש כדי הי יאוש וליכא לטויי כדמשני לקמן לריש לקיש כגון שהקדישו בעלים ביד גנב דאם כן מאי פריך התם לעולא כרת מאי עבידתיה הא מתמיב כרת שפיר דלאוי לפתח אהל מועד כיון שהקדישו בעלים וי"ל דהמ"ל ולטעמין אי נמי דרז יהודה נמי אית ליה דיאוש לא קני ועטמא דרז יהודה דלמר בין נודעה בין לא נודעה מכפרת משום דלא חייב לטעמא דמנהו הבהא בעבידה ולא גרסינן התם מאי טעמא קסבר יאוש כדי קני ובסוכה (ד' ל' וס' ו) דקאמר אלא לאחר יאוש הא קנייה ביאוש ה"פ הא קנייה ביאוש ושינוי השם ומה שאין מזכיר אלא יאוש משום דע"י יאוש שקודם לכן קנאה בשינוי השם ואית ספרים דלא גרסי ביאוש אלא הא קנייה ודמע דהא התם ר' יוחנן קאמר ליה ור' יוחנן אית ליה דיאוש לא קני דלמר לקמן חיוביה בין לפני יאוש בין לאחר יאוש ואי סבר דיאוש קני אחאי חייב לאחר יאוש שלו הוא טונא וסלו הוא מוכר ובהגוזל נחלא קאמר רבי יוחנן משמיה דרבי ינאי דשינוי רשות ואמר כר יאוש לא קני ור"ת הקשה דבהגוזל נחלא וקמן ד' קד' משמע דלעולא יאוש כדי קני דפריך ממחמתין דנטלו מוכסין מחבור ונתנו לו מחור אמר הכי זה שלו וקאמר בשלמא לעולא בידוע דדברי הכל ונתנו לו מחור אמר חשיב ליה התם יאוש כדי דקאמר התם תנא ואם נטל מחור לבעלים הראשונים ומפרש דקסבר יאוש כדי לא קני ועטמא נראה דלא חשיב ליה שינוי רשות משום דע"כ טונתו לו ותיק ר"י דכרייתא ע"כ לא איירי כמתני דהא במתניתין קמי הרי הוא שלו ובכרייתא קמי מחור לבעלים הראשונים ועוד דא"כ דאמתניתין קיימא תקשי מכרייתא לרבה דלמר יאוש כדי קני אלא כרייתא איירי שהבעלים עומדים ולא נתייאשו עדיין כשנתנו ליה אע"ג דלסקף אחר דלמא לידיה נתייאשו

אף גזול. לפיכך מיהו דלון ו מקשה לאחר זמן ואפילו ביאוש, דמשמעין ליה למריה דמיילא ואמר ווי ליה למסקין כס וסוכה ל'. קרבנא. אם עולה קרבנא, ולא הגזול. דגזול לא לטון אהי, קפיד דגזול נחלא מוילין ואימי ויעיר וכו'. דגזול קרבן דחבריה. שפיר קמינו ולעולם לפני יאוש ואנטיין לנשטעק לפני יאוש עולה לטון בלא אפילו לבעלים הראשונים ואפי"כ דלא אית יאוש, ל"ה דגזול קרבן דחבריה הלכא אפילו לאחר יאוש לא קנייה, דקרבן אית גזול, דכל היתא דלפניה ב' גזא דנחלא איתיה (ס"ח).

ה"ג וכו"ס הא כסיב תפסיו תפסיו חד תפסיו מיימר כו'. וכו"ס הא כתיב מרי זמני תחמיו דמיסתמעי חד אשור וחד אשה דאי מריוויהו אחד קיימו הכי איבעי ליה למיכתב ה' בקר וד' לאן ישלם תחמיו לאו מילתא היא דליכא למימר חד תחמיו איימר לדרשא אחרינא ואכתו משעבא משמעין בין אשור בין אשה: גנידיס. גויעיס דמתמרגמיין ויגעו ואימנדי (בראשית מט) כלומר בחושין וקריבין למות: ה"א עד דגנב תרסי ופכא נחד ומוזבין לחד. להכי אלטרין שור או שה דרשא למימר דאע"ג דחד הוא דגנב ממיי: או מכרו כסיב. דמשמע או טיכיה או מכרה דהא כתיב או להק: ואימא עד דגנב תרסי. כדכתיב כסיפא תחת השור תחת אשה ולהכי אלטרין שור או שה דרשא: שנשפרא. עשה שרשין. כלומר נחמוק נחטא שקלא ומהטו מעשיו: אימא לפני יאוש. מו

הגרות הב"ח

(א) נ"ב' רב ספא אמרה. כ"ב משום דמלך נמר אפי' וכלא כ"ב חופ' בטעות ק"ב כי ע"א וכו"ג כחזו חופ' כ"ב נחמ מליקין ד' מ ע"ב.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שור בו וי"ל דאי לא בריב. טיין פשוטת מהרי"א אר"י פי' שלם:

יגב שור או שה וטבחו ומכרו חמשה בקר ישלם תחתיו וארבע צאן תחתיו אי כתב רחמנא הכי הוה אמינא בעי שלומי תשעה לכל אחד ואחד וכי תימא הא כתיב תחתיו תחתיו חד תחתיו מיימר הוהו מיבעי ליה לדרשה אחרינא דתניא יכול גנב שור שוה מנה ישלם תחתיו נגידין ת"ל תחתיו תחתיו אלא שור ושה דרישא מיותר דנכתוב רחמנא כי יגב איש וטבחו ומכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השוה אי כתב רחמנא הכי הוה אמינא עד דגניב תרי וטבח להו ומכרו כתוב לחד ואימא עד דגניב תרי וטבח חד ומזבין חד או מכרו כתוב ואכתו הוה אמינא עד דגניב תרווייהו וטבח חד ומשייר חד או מזבין חד ומשייר חד אלא שור דסיפא ושה דרישא מיימר דנכתוב רחמנא כי יגב איש שור וטבחו ומכרו חמשה בקר ישלם תחתיו וארבע צאן תחת השוה שור דסיפא ושה דרישא למה לי שמע מינה שור ושה אין מדי אחרינא לא: אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי כפל: אמר רב לא שנו אלא לפני יאוש אבל לאחר יאוש קנאו גנב ראשון וגנב שני משלם תשלומי כפל לגנב ראשון אמר רב ששת אמינא כי ניים ושכיב רב אמר רבא דהא שמעתיא דתניא אמר ר' עקיבא מפני מה אמרה תורה טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה מפני שנשטרש כחטא אימא אילימא לפני יאוש מו

לא קני דשינוי רשות דקודם יאוש לא קני דמשמע לקמן יאוש גרידא נמי לא קני אפי' לרבה כיון דנאיסורא אחא לדיה וזריך להחזיר הדמים אכל מתניתין איירי לעולא בידוע שנתייאש מקמי דלמא לדיה וכי אחא לדיה הוה ליה יאוש ושינוי רשות: אף גזול דרית ליה תקנתא. אע"ג דלמר לעיל (דף ס"ה) גנב עולה ונעשה איל נעשה שינוי בידו וקנאו מ"מ כמו שהוא לית ליה רב פפא ה' לרבה שהיה רבו ופעמים כשהיה אומר רב פפא דגרים נכחם היו סבורים שדברי רבא הן אכל בין דברי רב פפא לדברי רבה לא היו יכולין לטעות ולעיל (דף ס"ו) גרס אמר ליה רבא משכבו ולא הגזול כו' אע"ג דרבה הוה בר פלוגמיה דרב יוסף ולרבה הקשה אפי' לרין לומר דרבה עצמו לא השיב לו כלום אלא רבא השיב לו מדפריך הכא והא רבא הוא דלמר דגזול קרבן דחבריה וקאמר דמד מייניהו רב פפא אמרה וכן משמע דכלל הספרים גרס לעיל אמר ליה רבא ואי רבה השיבו הל"ל אמר ליה ולא היה לרין להוציר רבה כיון דמקשה לרבה וכן משמע דהניזקין (גיטין דף נ"ה וס"ו) דרבא אית ליה דיאוש כדי לא קני דבעי רבא כי אוקמיה רבנן ברשומיה משעת גביה או משעת הקדש למאי נ"מ כו' ואי יאוש קני לכל הפחות משעת יאוש כבר הוא ברשומיה ובפרק נחלא (דף ק"א) וס"ו קאמר רבא לעולם רשות יורש לאו כרשות לוקח דמי משמע התם דלית ליה דיאוש לא קני והתם רבא דהוה בר פלוגמיה דרמי בר חמא והא דלמר רבא בפרק אלו מליאות (ב"מ דף ט"ו) גבי מליאה נטלה לפני יאוש על מנת לגולה שובר כטולן ואע"ג דאהדריה בתר יאוש מתנה בעלמא הוא דיהיב ליה אע"ג דיאוש לא קני מ"מ כיון דהועיל יאוש למוכרה או להקדישה חשיב גזול: שור ושה שני פעמים. ואל"ת ושה דכתיב ב' פעמים למה לי הא נכסת לא כתיב זה וי"ל דאי לא כתיב זה שני פעמים הוה אמינא שבא שור למטוטי שאר מילי מדין שור דלא הוה נחשלומין ה' ולוקמיה ארין זה להכי כתיב זה למטוטי לגמרי:

חמשה בקר ישלם תחתיו. ומסברא הוה ידענא דחמשה בקר קיימא אשור וארבע אלא קיימי אשה: אין הגונב כו'. בגמרא (דף ס"ב) דרש לה מוגנב מנית האיש ולא מנית הגנב ולמאן דמוקי חד גנב וחד נטוען טענת גנב א"ש אכל למאן דמוקי מריוויהו לטוען טענת גנב לא שייך כלל למדרש הכי וזריך לומר דלדידיה נפקא ליה למטוטי גנב אחר הגנב מקרא אחרינא: דתניא אמר רבי עקיבא כו'. מכל הגזו דפריך הכא לרב א"מ למפרך לעיל לרבה ומהנהו דפריך לעיל לרבה ה"מ למפרך לרב אלא דרבה דאיירי גזולן פריך ליה ממילי דגזולן ולרב דמיייר גנבן ניחא ליה למיפרך ממילי דגנב אע"פ שאין סברא לחלק ועוד דכמו שהוקשו צבית המדרש נקבעו בגמרא ולתרווייהו הוה מצי למפרך מההיא דגנב והקדיש דפריך מינה לקמן רבי יוחנן לריש לקיש: וא